

DILINAME | CAT0001 | CATALONIA 01

PRINCIPIS BÀSICS D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

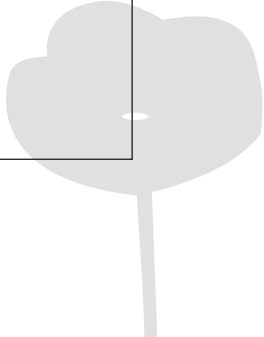
DIGITAL LIBRARY OF NATIONAL
MOVEMENTS IN EUROPE
CENTRE MAURITS COPPIETERS

PRINCIPIS BÀSICS D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

CATALOGUING DATA

ID:	CAT0001
Nation / region:	Catalonia
Epoch:	First half of the twentieth century
Title:	Basic Principles of Esquerra Republicana de Catalunya
Original title:	Principis Bàsics d'Esquerra Republicana de Catalunya
Category:	Ideological statements
Description:	Foundational text of Esquerra Republicana de Catalunya, approved by the Esquerra Conference held between 17 and 19 March 1931 at Barcelona Sants, and through which we settle the ideological foundation of the party.
Language:	Catalan
Date:	March 17th-19th, 1931
Author(s):	Esquerra Conference held between 17 and 19 March 1931 at Barcelona Sants
Reference persons:	Albert, Salvador; Lluhí i Vallescà, Joan; Pujol, Joan Lluís; Torres, Humbert; Casanellas, Joan; Cosanovas, Joan; Torres, Humbert; Iglésias, Edmond; Comes, Pere; Armengol De Llano, Josep; Aragay, Amadeu; Companys, Lluís; Ventós, Ernest; Santaló, Miquel; Cruanyes, Jaume; Moles, Antoni; Ventosa, Joan
Keywords:	Political Parties, Republicanism, Social Justice, Independentism

CONTEXT

Les transformacions experimentades per Catalunya durant el segle XIX propicien la gènesi de moviments progressistes i federalistes d'arrels profundament democràtiques i republicanes. En paral·lel, la Renaixença cultural i literària endega un procés de desvetllament nacional contemporani als desenvolupats a Alemanya, Itàlia i Grècia. La confluència d'aquestes dues realitats porten a la formació d'Esquerra Republicana de Catalunya, com a punt de trobada d'organitzacions que s'adonen de la necessitat de crear un front comú davant un Estat espanyol retrògrad i encarcerat en les estructures vuitcentistes.

RESUM

Els Principis Bàsics recullen els fonaments ideològics d'Esquerra Republicana de Catalunya, els quals queden sintetitzats en el nom del partit:

Esquerra: socialització de la riquesa;

Republicana: defensa dels drets civils i polítics;

de Catalunya: reconeixement de la personalitat nacional de Catalunya.

A partir d'aquesta base, el document s'estructura en:

- a) Qüestió social: premisses bàsiques per millorar les condicions laborals de la classe treballadora (establiment d'un règim de propietat col·lectiva, reducció de la jornada de treball, establiment d'un salari mínim...)
- b) Problema religiós: apartat on s'advoca per la llibertat de pensament i de consciència, fet que es deriva en la defensa d'un estat laic.
- c) Problema agrari: establiment de mesures encaminades a facilitar l'accés a la terra per part dels agricultors (noves formes d'arrendament, establiment de cooperatives...).
- d) Ensenyament: establiment de l'educació com un dret de totes persones, el qual ha de ser garantit per l'estat.
- e) Economia, finances i cooperativisme: defensa de la socialització de la riquesa a partir de la nacionalització i municipalització de determinats sectors productius els quals s'articularen a través d'un sistema cooperativista.
- f) Justícia: defensa de la necessitat de crear un poder judicial independent.

FRAGMENTS

"[El Partit] Considera indispensable per a la sobirania de la democràcia:

El reconeixement de la voluntat popular (...) com a única font de dret i origen exclusiu i legítim de poder.

La divisió de Poders, en legislatiu, judicial i executiu; tots ells sobirans, independents en l'esfera de les seves atribucions i responsables sense excepció.

La república com a forma de govern; les lleis fonamentals sotmeses al referèndum popular.

La plena autonomia dels Municipis i de les comarques (...)"

"Estimant d'indiscutible evidència la personalitat nacional de Catalunya (...), tot reservant al Poble Català l'ús de la facultat auto-determinadora, que li competeix per dret propi, considera l'Assemblea necessària (...) la federació de Catalunya amb els altres pobles ibèrics.

Declara que únicament pot ésser aquesta federació amb els pobles ibèrics regits democràticament, pactant directament amb ells per mitjà dels seus legítims representants un cop assolida la llibertat de Catalunya."

“Tot aspirant el Partit a la transformació progressiva de l’actual règim de propietat privada en un altre de col·lectiu, que faci impossible l’explotació econòmica de l’home per l’home, propugna, com a programa de realització immediata, les següents millores i reformes en l’organització del treball assalariat.”

LINKS

Histporia d’Esquerra Republicana de Catalunya:

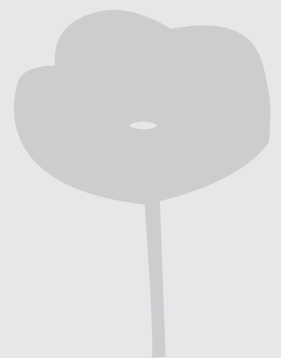
www.esquerra.cat/partit/historia

Hiperenciclipèdia d’Esquerra:

www.memoriaesquerra.cat

Panoràmica de l’Esquerra Nacional:

www.irla.cat/documents/6768055BEN-panoramica.pdf

PRINCIPIS BÀSICS APROVATS PER L'ASSEMBLEA DE CONSTITUCIÓ DEL PARTIT D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Barcelona, març de 1931

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS

El Partit declara inviolable:

El dret a la vida amb plena seguretat i dignitat.

El dret a la lliure emissió i difusió del pensament per la paraula, l'escriptura, el cinema, la radiodifusió o qualsevol altre procediment sense subjecció a la censura prèvia.

El dret a la lliure expressió de la consciència i exercici del culte.

El dret a l'ensenyament primari, gratuït i obligatori.

La llibertat de treball i el dret als fruits del treball.

La llibertat de locomoció i elecció de domicili.

La inviolabilitat del domicili, de correspondència escrita, telegràfica o de qualsevol altra classe.

El dret de petició, de reunió, associació, manifestació i vaga.

La igualtat davant la llei.

El dret de tots els homes i dones majors de vint anys a la participació en el govern per sufragi directe i capacitat d'ésser elegits.

Considera indispensable per a la sobirania de la democràcia:

El reconeixement de la voluntat popular en la forma que determinin les lleis com a única font de dret i origen exclusiu i legítim de poder.

La divisió de Poders, en legislatiu, judicial i executiu; tots ells sobirans, independents en l'esfera de les seves atribucions i responsables sense excepció.

La república com a forma de govern; les lleis fonamentals sotmeses al referèndum popular.

La plena autonomia dels Municipis i de les comarques, en l'administració de llurs interessos peculiars i en la garantia i defensa de la llibertat i de l'ordre.

***

Estimant d'indiscutible evidència la personalitat nacional de Catalunya per les circumstàncies històriques, geogràfiques, lingüístiques, econòmiques i més encara per la voluntat indestructible dels catalans, tot reservant al Poble Català l'ús de la facultat autodeterminadora, que li competeix per dret propi, considera l'Assemblea necessària pels supremes interessos de fraternitat universal i particularment per raons d'ordre històric i geogràfic, la federació de Catalunya amb els altres pobles ibèrics.

Declara que únicament pot ésser aquesta federació amb els pobles ibèrics regits democràticament, pactant directament amb ells per mitjà dels seus legítims representants un cop assolida la llibertat de Catalunya.

Entén que, arribat aquest cas, l'Estat Català ha de tenir imprescindiblement a càrrec seu l'estructura i règim de la vida administrativa, econòmica, política i social catalana amb les facultats que segueixen:

Manteniment i garantia de la llibertat i de l'ordre, judici i resolució dels conflictes entre Municipis i comarques, l'organització de les milícies catalanes sense ingerència del poder federal, excepte en cas de guerra amb l'estranger; legislació social, civil i penal, exceptuant els casos de delictes anomenats federals, l'organització dels tribunals, amb sobirania plena, exceptuant els casos que afectin a la Constitució de l'Estat Federal; execució de les sentències dictades pels Tribunals de fora de Catalunya; impost i cobrament dels tributs de tota mena, l'organització de l'ensenyament amb tots els seus graus; la participació en els Poders federals. Serà respectada tota minoria no catalana establerta a Catalunya, la qual gaudirà de la plenitud de drets civils i culturals peculiars de l'Estat a què pertanyi. Correspondrà al poble català fixar la divisió territorial, en l'ordre administratiu i judicial, delimitant les facultats amb criteri de màxima llibertat.

QÜESTIÓ SOCIAL

Tot aspirant el Partit a la transformació progressiva de l'actual règim de propietat privada en un altre de col·lectiu, que faci impossible l'explotació econòmica de l'home per l'home, propugna, com a programa de realització immediata, les següents millores i reformes en l'organització del treball assalariat.

El Partit lluitarà per tal d'assolir:

- a) Regulació dels salaris d'acord amb un estudi de l'índex de cost de la vida.
- b) Una reducció de la jornada de treball.
- c) Una major independència moral i econòmica dels obrers que els permeti de perfeccionar-se intel·lectualment.

L'instrument més poderós i eficaç amb què compta el proletariat per a la consecució de les seves reivindicacions econòmiques és el Sindicat.

Caldrà, doncs, que la Llei empari les organitzacions sindicals d'una manera efectiva, i així podran aquestes desenvolupar-se en un règim no clandestí. Però no ha d'aconter-se l'Estat amb permetre que, amb els seus mitjans propis, vagin obtenint els obrers allò

que els pertoca, sinó que, al nostre entendre, ve obligat a legislar especialment a la classe assalariada.

Damunt d'aquestes bases el Partit estructurarà així el seu programa social, de realització immediata establint legalment:

A. La llibertat sindical i el dret a la vaga

(D'aquesta manera, deixant que es produeixi, dintre de la Llei, el lliure joc de la lluita econòmica, ultra permetre als obrers d'obtenir positives millores, hom els dóna l'avinentsa de capacitar-se, tot treballant dintre dels seus Sindicats, en l'exercici dels seus drets d'home i proletari).

B. Lleis obreres

Aquestes Lleis establiran les següents bases per a una millor i més racional organització del Treball i de la Producció:

- a) Salari mínim. (Per a totes les indústries.)
- b) Garanties per al pagament dels salaris (Impedint l'abús de les multes, el pagament dels salaris en espècie, etc...).
- c) Protecció de la salut dels obrers (Reglamentació minuciosa de les mesures d'higiene i salubritat ben deficients actualment. Reconeixement de la malaltia professional.)
- d) Jornada màxima de treball (Per a tota mena de treballs, fent impossible l'existència —en les condicions en què treballen avui— dels obrers anomenats setmanals, els quals obligats per la necessitat accepten contractes tàcits amb els Patrons, que no els donen el jornal degut i els fan treballar més hores de les que permet la llei de la jornada legal).
Amb les lleis actuals els obrers permanents o setmanals, allí on n'hi ha, a més de sortir perjudicats ells mateixos, perjudiquen els altres treient-los, sota el preu del salari corrent, part del treball que els Patrons tindrien d'encomanar-los, si els obrers setmanals no existissin.
Amb l'aplicació rigorosa de la jornada legal, a més de permetre als obrers que disposin de temps per a llur perfeccionament intel·lectual, i d'impedir el seu esgotament físic, s'aconsegueix disminuir el nombre d'obriers parats. (Es redueix l'exèrcit de reserva de què avui disposen lliurament els Patrons.)
La jornada màxima legal serà de 8 hores diàries.
En els treballs intensius la jornada de 6 hores i les setmanes de 5 dies de treball. Es restringiran les excepcions i les ampliacions d'hores establertes en les dues Reials Ordres vigents de 15 de gener de 1920.
- e) Prohibició del treball dels nens, i creació d'establiments de protecció a l'infant i a la dona embarassada, com cases-bressol i de guarda, clíniques de part, etc.
- f) Descans dominical. (Fent-lo respectar d'una manera efectiva amb adequades sancions en cas d'infracció.)
- g) Vacances per als obrers. (D'una a tres setmanes anuals segons les indústries.)
- h) Reorganització total de les actuals Borses de Treball. (Procurant, amb una inspecció adequada, que assoleixin una eficàcia real.)
- i) Assegurances i Retir Obrer, contra I: Accidents del treball. II: Vellesa i invalidesa. III: La vaga forçosa. (L'Estat ha de preocupar-se que l'organització d'aquestes assegurances ofereixi les màximes garanties, graduant d'una manera prudent les quotes que han d'ésser pagades, i assegurant que els fons de reserva no puguin ésser mai esgotats.)
- j) Ensenyaments especialment organitzats per als obrers adultes. (Revisió de la legislació actual i perfeccionament de la mateixa d'acord amb les normes generals establertes per a l'ensenyament general de l'Estat.)
- k) Escoles de Treball per a l'ensenyament tècnic de l'obrer i pre-professional.

- I) Creació de "Comitès Obrers" (a les fàbriques i en totes les organitzacions que exploten el treball assalariat).
Aquests Comitès, a semblança dels establerts en altres països d'Europa i Amèrica, col·laboraran, encara que només sigui amb veu consultiva, en la direcció de les indústries, aconseguint així un principi de democratització d'aquestes, de resultats molt esperançadors per a l'esdevenidor.
Amb aquest sistema hom vol transformar el règim directiu de les indústries, que pot qualificar-se d'absolut (com deia Wilson), en un règim o en un començament de règim constitucional, respectant però, la iniciativa privada en la indústria.
- II) Protecció legal a les Cooperatives de Producció i de Consum. (Donant facilitats per al desenvolupament d'aquests formidables instruments d'emancipació obrera.)

PROBLEMA RELIGIÓS

En plantejar aquesta qüestió, partim del postulat liberal, que no és altre que el respecte a la dignitat de l'home i, especialment, a la seva més noble expressió: la llibertat de pensar i d'expressar el seu pensament, sense altra limitació que un dret igual per a tothom. Així com la salvaguarda de la nostra llibertat física obliga a punir l'homicidi, l'esclavitud, els mals tractes i els atemptats a la salut corporal, el mateix criteri ha d'obligar-nos a interdir severament qualsevol atac, limitació o adulteració de la nostra llibertat espiritual, del dret que tots tenim a fer-nos, si volem, una opinió sobre afer de religió, a exposar-la públicament i a acomodar-hi una conducta particular.

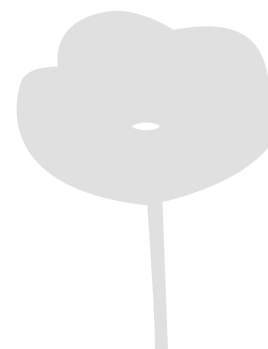
L'Estat, doncs, ha de romandre neutral en aquestes determinacions de l'esperit. Ha de respectar i fer respectar l'exercici del culte, sense distinció de cap confessió religiosa, amb la sola condició de mantenir l'ordre públic i de vetllar per la comoditat general dels ciutadans no afectes a cap d'elles. Ha de condemnar les doctrines antiliberals totes, tant aquelles que voldrien el monopoli d'un sol culte, com aquelles altres que voldrien proscriure l'exercici i la manifestació pública de cap religió. Les primeres, perquè en declarar que la veritat és una sola, i en voler imposar-la a la força són inquisitorials. Les segones, que constitueixen una altra forma de fanatisme, perquè estableixen una cosa falsa, o sigui que la ciència ha provat l'error de tota afirmació religiosa, quan en realitat la ciència, plena de respecte i de prudència en les seves afirmacions, sap que sobre això mai no serà dita la darrera paraula, i antidogmàtica i evolutiva com ha d'ésser, resta al marge de les especulacions metafísiques dels homes, que són ben lliures per a deduir dels fets que millor els sembli.

Això sentat en els principis, la conducta pràctica a seguir pels homes d'esquerra sincerament lliberals és molt clara: l'Estat no pot prendre partit per cap religió; ha de vetllar perquè els afers i les diferències religioses, que pertanyen a la consciència individual, mai no envaeixin la vida oficial ni influeixin cap de les seves institucions. Però l'Estat permetrà que totes les Esglésies s'organitzin i treballin per als seus fins, sempre que cap d'ells vulneri els essencials de la vida. I de totes elles, les confessions religioses, no sols en viurà separat, com a tals confessions, sinó que vigilant-les i controlant-les, en nom de la llibertat que a tots ens és deguda, les sotmetrà al dret comú i en corregirà les possibles extralimitacions.

Així, tots els homes que acceptin aquest punt de mira, sempre que oficialment el representin en les corporacions i organismes polítics, vénen obligats a defensar la tesi liberal i laica, que és la mateixa civilització, tot restant en llibertat per a procedir com sembli, en la seva vida particular.

Aquests conceptes es poden resumir en les següents conclusions:

- 1ª. Llibertat absoluta de Cultes.

- 2ª. L'Estat romandrà neutral en les qüestions religioses, i per tant l'ensenyament serà laic.
- 3ª. Tots els organismes religiosos s'hauran de sotmetre al dret comú.
- 4ª. Tots els representants de l'esquerra catalana en organismes d'elecció popular defensaran aquest ideal laic i una vegada constituït l'Estat Català s'obrirà un expedient sobre les propietats religioses.
- 5ª. Prohibició absoluta d'actes litúrgics en la via pública.
- 6ª. Possibilitat d'arribar a l'anul·lació dels Concordats amb la Seu Papal, encara que amb possibles relacions diplomàtiques amb ella.

PROBLEMA AGRARI

L'Agricultura representa en tots els països la base més vital i definitiva de la seva riquesa. La prosperitat agrícola pressuposa una major possibilitat d'absorció de productes industrials i per tant representa sempre indirectament el benestar també en la indústria del mateix país.

A més, l'estat florent en l'agricultura evita l'emigració a la ciutat de l'obrer rural, solucionant així els conflictes dels "sense feina", que representen el cranc modern de les grans concentracions industrials. Les democràcies han de preocupar-se resoltament de què el problema agrícola sigui resolt en un pla de justícia pel treballador del camp, i que la terra rendeixi una producció i una riquesa màxima.

L'ideal definitiu ha d'ésser el reconeixement que la terra com a valor de comunitat i base indispensable per a la vida humana, no pot ésser propietat absoluta més que de la societat a la qual ha de mantenir, la qual ha de lliurar-la en ús-de-fruit social, per a fer-li produir les riqueses que la Humanitat necessita obtenir d'ella.

La gran concentració de propietat en mans de gent que viuen allunyats de la terra, sense treballar-la ni conèixer els seus problemes, i preocupant-se tan sols d'obtenir una renda la més tranquil·la possible i a interessos usuraris, és problema que ha d'ésser resolt en primer lloc —com ho està en la majoria de països— en forma d'expropiació forçosa a benefici dels conreadors. Aquest problema tan greu a Espanya, en moltes regions, com a Andalusia amb els "latifundis", etc., és un dels factors que més empobreixen la riquesa agrícola de la Península.

Com cap altre comerç o indústria, el conreu de la terra requereix el factor individual del que la treballa. No és problema igual a tot arreu, ni de possible estructuració general. Mentre hi ha terrenys que són de fàcil cultiu en grans extensions i donen lloc a una organització mecànica, hi ha, dissortadament en grans proporcions a Catalunya, terres que per la pobresa del rendiment o per llur poca extensió geogràfica són més indicades per a un treball d'ordre més personal o familiar.

Així, mentre una socialització plena en el problema agrari no sigui possible a Catalunya, creiem en una sèrie de solucions cap a un avanç social, camí i preparació per a una organització més plenament definitiva.

Per aquest motiu cal sentar els següents principis:

Considerem que el problema de la terra reclama la revisió de les condicions de treball i servitud entre la propietat de la terra i els que la treballen —rabassaires, parcera, jornalera, etc.—.

La revisió serà efectuada tenint en compte que la propietat no ha de procurar al propietari que no hi treballi ni intervingui en la producció altre guany que l'interès normal del capital que representi la finca.

Els contractes pels quals el treballador hagi creat riquesa sobre terreny erm, com ho és el contracte de rabassa, seran considerats com "enfitèutics", o sigui a perpetuïtat i d'obligada redempció per part del propietari del terreny.

Tots els contractes d'arrendament seran a llarg termini, amb un mínim de deu anys de durada. En cas de termini de contracte o de rescisió per altra causa serà reconegut el dret a reclamar l'indemnització que en concepte de millores pugui correspondre a l'arrendatari.

En cas de venda de la terra arrendada, l'arrendatari tindrà el dret de fadiga o preferència.

Totes les extensions no cultivades seran obligatòriament adquirides per les Corporacions públiques, abonant-se als actuals propietaris el valor que la finca erma representi. Aquestes terres seran cultivades en comunitat pels pobles sota un règim de socialització de producció, o segons la seva situació espacial econòmica i social, cedides a petits propietaris que aniran redimint el valor de la terra cedida, en pagaments anuals a l'hora de les collites, o millor encara, seran lliurades a Comunitats o cooperatives professionals.

També s'anirà a la consagració jurídica del "coto familiar", o sigui que la petita propietat de terra i casal precís per a la vida d'una família serà considerat com a instrument de treball, i, per tant, no estarà subjecte a responsabilitats judicials de cap mena ni serà embargable per cap motiu.

La creació de riquesa que la més justa distribució de propietat pressuposa quedarà completada per una organització cooperativa amb el suport de les corporacions públiques: creació de Cooperatives o Sindicats que procurin a l'agricultor la força i organització per a les compres d'adobs, llavors, primeres matèries, etc., i per mitjà d'institucions de crèdit agrícola, atorgar la facilitat d'obtenir avenços de quantitats que no obliguin a hipotecar o malvendre les collites.

Serà també obra de l'organització social agrària la divulgació d'ensenyaments pràctics, estudis de possibles conreus nous, evitant competències i produccions excessives. Procurant l'estudi i adaptació de nous sistemes de cultiu i de noves produccions, com el tabac, cotó, cultiu de flors, etc., donant possibles bons èxits econòmics a les terres catalanes.

No oblidant que el terreny català és en molta part muntanyós i abrupte, el cultiu forestal té una primera importància que una organització científica encara acreixeria.

Cal un estudi previ a cada comarca de la classe d'arbres de més fàcil vida i desenrotllament. Obligar a replantar els propietaris de terrenys convenients, amb l'amenaça d'incautar-se de les terres ermes. Obligar a plantar dos esqueixos per cada arbre que la destralt del llenyater destrueixi, com passa als països de major riquesa forestal com Canadà, Suècia, Noruega, etc., evitant així la desaparició d'aquesta riquesa que a Catalunya i a Espanya va representar en altres temps un dels seus més sanejats valors econòmics.

Com a resum, doncs, concretarem que sentant com a fi màxim la socialització de la terra, la tasca immediata serà la de procurar que la terra sigui valoritzada, en un règim de major justícia i benestar pels que veritablement la treballen, alhora que procurar pel científic millorament del cultiu, cooperació, etc., que representi un augment de riquesa per al nostre país.

ENSENYAMENT

La valoració quantitativa i qualitativa de la doctrina d'una organització política actual pot fer-se en bona part amb l'anàlisi de la seva concepció sobre l'educació dels homes en la multiplicitat d'aspectes que ofereix quant al seu abast, subjecte, matèries, personal docent i orientació. Admetem com a certa la noció que considera l'home

com a ésser de fins. I considerant específica i fonamental aquesta condició, estimem que per tal de possibilitar la màxima realització dels fins humans —individuals i socials—, és un deure de tota la societat l'atendre al conreu o desenvolupament de les forces de cada individu. L'educació, així, és un dret individual humà amb independència absoluta de l'origen, sexe, edat i situació econòmica del subjecte, i un deure de les Societats organitzades satisfer-lo per un sentit d'humanitat i com a mesura de salut pública. En una major educació o capacitació dels individus, rau la capacitat col·lectiva de les societats polítiques per a un millorament successiu d'ordre moral, econòmic i de ciutadania.

Pel compliment d'aquest deure social envers els individus, res no justificaria un atemptat a altres drets substantius de les persones com el de llibertat. Això reclama cada dia amb més exigència fonamentar l'obra educativa en el coneixement més precís de la naturalesa humana a la llum de la Biologia i de la Psicologia, i de l'ambient que regula en certa manera el funcionament dels organismes i en determina parcialment la seva idiosincràcia i el caràcter particular dels pobles.

L'educació ha d'ésser funció conjunta i ordenada de la família, del Municipi i de l'Estat, concentrant, però, en aquest la màxima autoritat per al compliment del deure i evitar negligències o desviacions en els estaments de sobirania menys extensa.

Aquestes breus consideracions generals ens indueixen a formular les següents bases per un posterior desenvolupament d'una ordenació per una obra que respongui a les exigències humanistes del nostre temps.

- a) L'educació és un dret de tots els homes.
- b) L'obra d'educació ha d'ajustar-se a les possibilitats biològiques dels subjectes en els naturals períodes de la infància, joventut i maduresa, i a les condicions de l'ambient.
- c) Essent, però, una, la personalitat humana, no hi haurà cap limitació d'ordre econòmic, ni social, per a gaudir dels beneficis de l'ensenyament primari, professional o superior. És necessària l'escola única per a respondre a un imperatiu humà, per a satisfacció d'un daler de justícia i per a fer més possible la selecció dels millors en ordre a les necessitats de la comunitat.
- d) Conseqüentment, l'ensenyament serà gratuït en tots els graus i obligatori el primari i complementari d'iniciació professional fins als 14 i 18 anys respectivament.
- e) Per a passar als altres graus d'ensenyament es determinaran les condicions d'aptitud dels aspirants.
- f) En totes les institucions docents es tindrà el major respecte a la consciència dels alumnes. El personal tècnic serà laic.
- g) Correspon a l'Estat assegurar els mitjans mínims necessaris per a l'obra d'educació en extensió i intensitat, així com la formació del personal docent. Els altres estaments podran millorar-se segons iniciatives pròpies.
- h) El personal docent serà retribuït com els altres funcionaris tècnics.
- i) És urgentíssim, mitjançant recursos extraordinaris, reduir a la insignificància la xifra paorosa d'analfabets en un període no superior a quinze anys.

ECONOMIA, FINANCES I COOPERATIVISME

En matèria d'Economia i Finances, el Partit declara que el seu programa anirà a la nacionalització i municipalització progressiva de les institucions de crèdit i canvi, duanes, transports, indústries, etc.

El Partit propugnarà així mateix:

- 1) L'unificació tributària. Sistema de tributs directes. Supressió de tributs sobre salaris i sobre productes o béns de consum indispensable.
- 2) L'impost progressiu sobre renda, capitals improductius, herències.
- 3) La limitació dels drets de la Propietat Immobiliària a favor dels llogaters i principalment dels industrials.
- 4) Foment de la Producció Nacional. Escoles Tècniques. Organitzacions Consulars. Estudi de les fonts de Riquesa.
- 5) La reducció de despeses de caràcter bèl·lic, drets passius i burocràcia.

En el moment actual, no es pot consentir l'atrancament de l'economia col·lectiva pel sistema de l'estabilització a profit i en defensa dels tenedors de valors estrangers.

Aquestes bases no són altra cosa que mitjans evolutius per a arribar a un sistema definitiu de caràcter socialista.

Lligada a aquests punts, és de singular importància la perfecta organització cooperativista.

No és possible definir amb una sola fórmula les diverses formes de Cooperació, puix si bé totes tenen de comú combatre l'explotació de l'home per l'home, llurs objectius immediats i llurs finalitats econòmiques són molt diferents.

D'una manera esquemàtica, podem agrupar les cooperatives en tres grups:

Primer: Cooperatives de Producció autònomes, la finalitat de les quals és de posar en mans dels productors assalariats l'utilatge i el capital indispensable, suprimint l'empresari, o, com correntment es diu, el burgès. En aquesta Secció, hi va compresa l'explotació col·lectiva de la terra pels pagesos.

Segon: Cooperatives Agrícoles, l'objectiu de les quals és de lliurar els agricultors, sobre tot els petits, de l'explotació de que se'ls fa víctimes, tant en la compra de primeres matèries (adobs, maquinària, etc.), com en l'elaboració i venda de productes (llet, formatges, vi, grans, etc.).

Tercer: Cooperatives de Consum o de distribució, que es proposen posar en mans dels consumidors organitzats en cooperatives, els mitjans de producció, distribució i canvi de la riquesa, realitzant d'una manera indirecta, més constant i segura, l'expropiació del capital privat, que converteixen en col·lectiu.

Tenint en compte que en el nostre país la Cooperació, en les seves diferents formes, encara que coneguda, porta una vida migrada comparada amb la dels altres pobles civilitzats;

que aquest retràs és degut principalment a la manca de cultura general i cultura social; que l'Estat, en lloc d'encoratjar la transformació pacífica de l'economia social, la destorba sovint amb disposicions absurdes i persecucions fiscals;

Que no és possible enquadrar el moviment cooperatiu, la finalitat del qual és suprimir el lucre, en codis creats per a regular la vida d'entitats l'objectiu de les quals és precisament la consecució de beneficis, s'assenyalen les bases següents:

Primer: Com s'ha fet en molts altres països, ha d'establir-se l'ensenyament de la Cooperació, tant en les escoles elementals com a les superiors i Facultats, fomentant la creació de cooperatives escolars.

Segon: Ha de promulgar-se un Codi Cooperatiu, per a regular la vida de les cooperatives, partint de la base d'una intervenció mínima de l'Estat.

Tercer: Les Cooperatives de Treball, no solament han d'ésser fomentades, sinó que han de tenir preferència en tots els concursos per a l'execució de treballs públics, finançant-les les corporacions interessades, en cas necessari.

Quart: La Cooperació Agrícola, serà fomentada facilitant l'Estat una part del capital necessari, a interès reduït i per llarg termini, així com el personal tècnic indispensable per al funcionament de les indústries rurals, quan sigui necessari.

Cinquè: Tenint en compte els resultats econòmics obtinguts on s'ha assajat la cooperativització de molts serveis públics i industrials facilitant articles de primera necessitat (llum, aigua, pa, etc.), gairebé sempre superiors a la municipalització directa, els municipis procuraran establir convenis amb els consumidors organitzats cooperativament, facilitant una part del capital necessari, amb dret a una fiscalització, però quedant l'administració d'aquestes empreses cooperativitzades, completament independent.

JUSTÍCIA

La justícia i la forma d'ésser administrada és quelcom d'essencial en la vida de tots els pobles. Sota qualsevol forma de govern, en les modernes col·lectivitats, el poder judicial ha d'ésser independent, sobirà i responsable; els jutges i funcionaris inamovibles en llurs càrrecs, la jurisdicció civil competent per a conèixer de totes les matèries i per a jutjar tots els delinqüents. El poble ha d'intervenir en l'administració de justícia en matèria criminal, mitjançant el jurat, que ha de tenir facultats, no solament per a declarar la culpabilitat sinó també per a fixar la pena en determinats delictes.

Aquests principis fonamentals, no poden quedar deslligats d'altres de caràcter secundari, però igualment necessaris.

Ressalta entre ells la conveniència de què la justícia sigui gratuïta, a l'abast de tothom, sense que calgui preguntar prèviament a ningú que acudeixi a demanar-la si és ric o si és pobre, si poderós o necessitat, sancionant no obstant la temeritat dels litigants amb la condemna de costes, a judici dels Tribunals.

Els funcionaris judicials han d'ésser escollits mitjançant oposicions i pagats per l'Estat sense mesquinesa, tant per evitar corrupcions, com per a despertar la vocació per la carrera judicial.

Íntimament relacionada amb aquest aspecte de la Justícia, hi ha l'organització dels cosos d'auxiliars i subalterns, escollits també per oposició, retribuïts degudament i estretament responsables.

És necessari un procediment ràpid per a la substanciació dels assumptes; la instauració de la instància única, Tribunals col·legiats, etc., poden ésser mesures adequades.

Considerem igualment convenient, la creació de Tribunals especials de comerç, socials, de la infància, etc.

Ha de preocupar en gran manera el règim penitenciari. La presó no ha d'ésser lloc de tortures ni d'affliccions, ans bé veritable reformatori on el delinqüent es converteixi en un ciutadà útil a la humanitat. Les organitzacions pro-ex-presidaris, han de continuar la tasca reeducadora i vigilant. La formació del personal de presons, ha d'ésser objecte de gran atenció i d'acord amb les modernes teories penitenciàries.

Les sentències dictades pels Tribunals estrangers, seran examinades pels Tribunals del

país per tal de veure si estan en contradicció amb les lleis pròpies, en qual cas no es portaran a execució. No es concedirà l'extradició per cap delictes polític.

El Tribunal Suprem podrà posar el vet a tota disposició, precepte o llei, que no estiguin promulgades per autoritat legítima, i segons el procediment establert en la Constitució.

La llei orgànica del Poder judicial i el Codi Penal, hauran d'ésser sotmesos al referèndum popular.

Les altres magistratures del Poder judicial seran elegides directament per sufragi universal; per ésser elegit caldrà reunir condicions de competència que fixaran les lleis.

Per tant, en l'organització de l'administració de la Justícia cal atendre els següents principis:

- Independència i responsabilitat del poder judicial.
- Jurisdicció única de caràcter civil.
- Intervenció del poble en l'administració de Justícia.
- Justícia gratuïta.
- Selecció i retribució adequada dels funcionaris, auxiliars i subalterns del Poder Judicial.
- Simplificació de procediment.
- Tribunals especials de Comerç, Socials i de la infància.
- Règim penitenciari reeducatiu.
- Protecció de delinqüents polítics estrangers.
- Recusació pel Tribunal Suprem de disposicions il·legítimes.
- Supressió de la pena de mort.

